අ.පො.ස උසස් පෙළ

ගිණුම්කරණය

ඒකකය 02

ව්‍යාපාරයක ගණුදෙණු හා සිද්ධීන් ගිණුම්කරණ සමීකරණය ඇසුරින් ඉදිරිපත් කරයි

වයාපාරයක ගණුදෙණු හා සිද්ධීන් ගිණුම්කරණ සමීකරණය ඇසුරින් ඉදිරිපත් කරයි.

2.1.1. ව්‍යාපාර ඒකක සංකල්පය

◆ ව්‍යාපාර ඒකක සංකල්පය පැහැදිලි කරන්න

✓ පිළිතුර

ගිණුම්කරණයේ මූලික පදනම ලෙස ව්‍යාපාරය එහි අයිතිකරුගෙන් වෙන් වූ ස්වාධීන ඒකකයක් ලෙස සලකනු ලැබේ.

Copyright © e-thaksalawa.moe.gov.lk

2.1.2. ව්‍යාපාරික ගනුදෙනු

- ව්‍යාපාරයක සිදුවීමට ඉඩ ඇතැයි සැළකිය හැකි ගනුදෙනු 05 ක් ලියන්න.

✓ පිළිතුර

- 2017/04/01 දින කළණ රු:200000ක් යොදා ව්‍යාපාරය කළේය.
- 2017/04/02 දින රු:30000ක් ගෙවා ලී බඩු හා කාර්යාල උපකරණ මිලට ගැනීම.
- 2017/04/04 දින රු:40000ක බඩු තොගයක් ලෝචනගෙන් ණයට ගැනීම.
- 2017/04/08 දින රු:10000ක බැංකු ණයක් ලබා ගැනීම.
- 2017/04/10 දින රු:20000ක පිරිවැය වූ තොගයක් සේනානිට ණයට විකිණීම.

2.1.3. මූල්‍ය මිනුම්

- මූල්‍ය මිනුම් සංකල්පය පැහැදිලි කරන්න.

✓ පිළිතුර

- ගිණුම්කරණයේදී මුදලින් මැනිය හැකි ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් පමණක් හඳුනාගෙන වාර්තා කිරීම.
- විදුලි උපකරණ අළුත්වැඩියා කිරීමේ ව්‍යාපාරයක නිරත "ටයිටන්" ව්‍යාපාරික කටයුතු සඳහා යොදවන ලද සම්පත් පහත දැක්වේ.
  - ගොඩනැගිල්ල
  - මෝටර් රථය
  - අළුත්වැඩියා කිරීමේ ද්‍රව්‍ය
  - ව්‍යාපාර ස්ථානය ආකර්ෂණීය පරිසරයක පිහිටීම
  - කළමනාකරණ දක්ෂතා
  - ටයිටන් සතු තාක්ෂණික දැනුම

- ඉහත ඉදිරිපත් කර ඇති තොරතුරු මුදලින් මැනිය හැකි සම්පත් සහ මුදලින් මැනිය නොහැකි සම්පත් ලෙස වර්ග කරන්න.

✓ පිළිතුරු

මුදලින් මැනිය හැකි සම්පත්	මුදලින් මැනිය නොහැකි සම්පත්
ගොඩනැගිල්ල	ව්‍යාපාර ස්ථානය ආකර්ෂණීය පරිසරයක පිහිටීම
මෝටර් රථය	කළමනාකරණ දක්ෂතා
අළුත්වැඩියා කිරීමේ ද්‍රව්‍ය	ටයිටන් සතු තාක්ෂණික දැනුම

Copyright © e-thaksalawa.moe.gov.lk

2.1.4.ගිණුම්කරණ සමීකරණය හා එහි මූලිකාංග

◆ ගිණුම්කරණ සමීකරණය යන්න පැහැදිලි කරන්න.

✓ පිළිතුර

- ව්‍යාපාරයක වත්කම්, හිමිකම් හා වගකීම් අතර පවතින ශ්‍රිතමය සම්බන්ධතාවය ගණිතමය ආකාරයට ඉදිරිපත් කිරීම.

◆ මූලික ගිණුම්කරණ සමීකරණය දක්වන්න.

✓ පිළිතුර

වත්කම් = හිමිකම් + වගකීම්
A = C + L

◆ ගිණුම්කරණ සමීකරණයේ මූලිකාංග දක්වා පැහැදිලි කරන්න.

✓ පිළිතුර

වත්කම්

- අතීත ගනුදෙනුවක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස බිහිවී ඇති
- ව්‍යාපාරය විසින් පාලනය කරන
- අනාගතයේ ව්‍යාපාරය තුලට ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ගලාඑන සම්පත් වත්කම් වේ.

උදා: ඉඩම්, ගොඩනැගිලි, මෝටර් රථ, යන්ත්‍ර සූත්‍ර, බඩු තොගය, ණය ගැතියෝ, මුදල් හා බැංකු ශේෂය.

The National e-learning Portal for The General Education
Copyright © e-thaksalawa.moe.gov.lk

හිමිකම්-

ව්‍යාපාරයක වත්කම් සම්බන්ධයෙන් අයිතිකරුට ඇති අයිතිය.

උදා:

- අයිතිකරු ව්‍යාපාරයට යොදවා ඇති මුදල් හා අනෙකුත් වත්කම්

වගකීම්-

- අතීත ගනුදෙනුවක ප්‍රතිඵලයක් මත බිහිවී ඇත.
- බේරුම් කිරීමේදී ආර්ථික ප්‍රතිඵල සහිත සම්පත් ව්‍යාපාරයෙන් පිටතට ගලා යන
- වර්තමාන බැදීම්

වගකීම් වේ.

උදා: බැංකු ණය,වෙළඳ හිමියෝ-ගෙවිය යුතු වියදම්,බැංකු අයිරාව

2.1.5.ව්‍යාපාරික ගනුදෙනු වත්කම්, හිමිකම් හා වගකීම් වලට සිදුකරන බලපෑම

- <u>අයිතිකරු පමණක් වත්කම් යොදවා ඇති විට</u>

  - කවීෂ 2017.05.01 ජංගම දුරකථන අලෙවි කිරීමේ ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කලේය.ඔහු සතු රු.800000ක් වටිනා ගොඩනැගිල්ලද මුදලින් රු.200000ක්ද රු.50000ක් වටිනා කාර්යාල උපකරණද ව්‍යාපාරය සඳහා යෙදවීම.

- ඉහත ගනුදෙනු වත්කම් = හිමිකම් යන සමීකරණ ඇති කරන බලපෑම වෙන වෙනම දක්වන්න.

✓ පිළිතුර

A1:

	වත්කම්	=	හිමිකම්
◆ ගොඩනැගිල්ල යෙදවීම	+800000	=	800000(ප්‍රාග්ධනය)
◆ මුදල් යෙදවීම	+200000	=	200000(ප්‍රාග්ධනය)
◆ ලී බඩු උපකරණ යෙදවීම	+ 50000	=	50000 (ප්‍රාග්ධනය)
	1050000	=	1050000

The National e-learning Portal for The General Education
Copyright © e-thaksalawa.moe.gov.lk

➢ ඉහත කවීෂගේ ව්‍යාපාරය, ව්‍යාපාර කටයුතු පුළුල් කිරීම සඳහා 2017/05/10 වන දින රු:100000ක ණය මුදලක් මහජන බැංකුවෙන් ලබා ගනී.

◆ ඉහත ගනුදෙනුව සිදුවීමෙන් පසු එහි බලපෑම ගිණුම්කරණ සමීකරණය මගින් දක්වන්න.

✓ පිළිතුර

A2:

	වත්කම්	=	හිමිකම	+	වගකීම්
05/01 ශේෂය	1050000	=	1050000	+	--------------
05/10බැංකු ණය ගැනීම	100000	=	--------------	+	100000
	1150000	=	1050000	+	100000

2.2.1. හිමිකම් වෙනස්වීමට බලපාන සාධක

◆ හිමිකම වෙනස්වීමට බලපාන සාධක නම් කර පැහැදිලි කරන්න

✓ පිළිතුර

- **ගැනිලි (drawings)**

ව්‍යාපාරයක අයිතිකරුවන් විසින් පෞද්ගලික පරිහරණය සඳහා ව්‍යාපාරයෙන් ඉවත් කර ගන්නා භාණ්ඩ හෝ මුදල්

උදා : මුදල් ගැනිලි රු.5000

භාණ්ඩ ගැනිලි රු. 10000

- **වියදම (Expenditures)**

ව්‍යාපාරයක ගැනිලි වලින් තොරව හිමිකම අඩුවීමට ඉවහල් වන ගණුදෙනු හා සංසිද්ධි

උදා : ව්‍යාපාරයේ විදුලි බිල රු. 2000

සේවක වේතන ගෙව්වා රු. 12000

බොල් ණය රු.3000

The National e-learning Portal for The General Education
Copyright © e-thaksalawa.moe.gov.lk

මෝටර් රථ ක්ෂය රු.8000

දුන් වට්ටම් රු.1000

- **අමතර ප්‍රාග්ධනය (Additional Capital)**

දැනට පවත්වාගන යන ව්‍යාපාරයකට අයිතිකරුවන් විසින් යොදවනු ලබන වත්කම්

උදා : අයිතිකරු රු.50000 ක් නැවත ව්‍යාපාරයට යෙදවීම

- **ආදායම (Income)**

අමතර ප්‍රාග්ධනය යෙදවීමකින් තොරව හිමිකම වැඩිවීමට ඉවහල් වන ගණුදෙනු හා සිද්ධි

උදා : රු. 20000 ක් පිරිවැය වූ තොග රු.30000 කට මුදලට විකිණීම

ව්‍යාපාර ගොඩනැගිල්ලෙන් කොටසක් කුලියට දීමෙන් ලද මුදල රු.15000 කි.

ලද වට්ටම් රු.20000

ලද කොමිස් රු.1000 කි

2.2.2. ශුද්ධ වත්කම ඇසුරින් ලාභය / අලාභය ගණනය කිරීම

අමන්දා විසින් පවත්වා ගන යන " කිටී " වෙළඳ සැලේ 2017.05.01 දිනට වත්කම් සහ වගකීම් පහත දැක්වේ.

අයිතමය	2017/05/01	2017/05/31
	රු.000	රු.000
ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි	5000	7000
මෝටර් රථ	2000	1800
යන්ත්‍ර	1000	900
බඩු තොගය	500	600
වෙළඳ ණය ගැතියෝ	1500	2000
මුදල්	200	300
බැංකු ණය	2000	1500
වෙළඳ ණය හිමියෝ	700	800
ගෙවිය යුතු වියදම්	300	200

The National e-learning Portal for The General Education
Copyright © e-thaksalawa.moe.gov.lk

අතිරේක තොරතුරු

අමන්දා මාසය තුළ රු.1000000 ක් වටිනා සිය පෞද්ගලික ගොඩනැගිල්ලක් ව්‍යාපාර කටයුතු සඳහා යොදවා ඇත.

- ඇයගේ පෞද්ගලික පුස්තකාලය සඳහා ව්‍යාපාරයෙන් රු.100000 ක පොත් මාසය තුළ රැගෙන ගොස් ඇත.2017/05/01 දිනට හා 2017/05/31 දිනට ශුද්ධ වත්කම් (හිමිකම) ගණනය කරන්න

✓ පිළිතුර

	2017/05/01	2017/05/31
වත්කම්	රු.000	රු.000
ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි	5000	7000
මෝටර් රථ	2000	1800
යන්ත්‍ර	1000	900
බඩු තොගය	500	600
වෙළඳ ණය ගැතියෝ	1500	2000
මුදල්	200	300
මුළු වත්කම්	10200	12600
වගකීම්		
බැංකු ණය	2000	1500
වෙළඳ ණය හිමියෝ	700	800
ගෙවිය යුතු වියදම්	300	200
මුළු වගකීම්	(3000)	(2500)
ශුද්ධ වත්කම	7200	10100

The National e-learning Portal for The General Education
Copyright © e-thaksalawa.moe.gov.lk

◆ ඉහත අමන්දා පවත්වා ගන යන "කිටී " වෙළඳසැලේ අතිරේක තොරතුරු ප්‍රයෝජනයට නොගෙන පහත සමීකරණය භාවිතයෙන් 2017 මැයි මාසය සඳහා ශුද්ධ ලාභය / අලාභය ගණනය කරන්න

✓ පිළිතුර

ශුද්ධ ලාභය / අලාභය = අවසාන ශුද්ධ වත්කම් - ආරම්භක ශුද්ධ වත්ක්ම්

$P / L = NA_1 - NA_0$

$= 10100 - 7200$

ශුද්ධ ලාභය = 2900

◆ ඉහත අමන්දා පවත්වා ගන යන "කිටී " වෙළඳසැලේ අතිරේක තොරතුරු ප්‍රයෝජනයට ගෙන පහත සමීකරණය භාවිතයෙන් 2017 මැයි මාසය සඳහා ශුද්ධ ලාභය / අලාභය ගණනය කරන්න

✓ පිළිතුර

ශුද්ධ ලාභය / අලාභය =අවසාන ශුද්ධ වත්කම්-ආරම්භක ශුද්ධ වත්ක්ම් +ගැනිලි -අතිරේක ප්‍රාග්ධනය

$P / L = NA_1 - NA_0 + D - AC$

$P / L = 10100 - 7200 + 100 - 1000$

ලාභය(P) = 2000

The National e-learning Portal for The General Education
Copyright © e-thaksalawa.moe.gov.lk

2.3.1. ගැලපුම් සංකල්පය

◆ ගැලපුම් සංකල්පය යන්න පැහැදිලි කරන්න

✓ පිළිතුර

ගිණුම් කාල පරිච්ඡේදයකට අදාළව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය (ලාභය / අලාභය) නිශ්චය කිරිමේ එම ගිණුම් කාලපරිච්ඡේදයේ හඳුනාගත් ආදායම ඉපයීමට අදාල සියළු වියදම් ආදායමට එරෙහිව ගැලපිය යුතුවේ.

උදා : රු. 20000 ක පිරිවැය වූ තොගයක් රු.30000 කට විකිණීමේදී රු.30000ක ආදායම ඉපයීමට අදාළ සියළු වියදම් (විකුණුම් පිරිවැය) රු. 20000 ඉපයූ රු.30000 ක ආදායමින් අඩු කළ යුතුය.

ලාභය = විකුණුම් ආදායම - විකුණුම් පිරිවැය

= 30000 - 20000

= 10000

2.3.2. ලාභ හෝ අලාභ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය හැඳින්වීම

◆ ලාභ හෝ අලාභ ප්‍රකාශනය යනු කුමක්ද?

✓ පිළිතුර

- ලාභ හෝ අලාභ ප්‍රකාශනය යනු ව්‍යාපාරයක යම් නිශ්චිත කාලපරිච්ඡේදයක මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය (ලාභය / අලාභය) ගණනය කිරීම සඳහා පිළියෙල කරන ප්‍රකාශනයයි.

The National e-learning Portal for The General Education
Copyright © e-thaksalawa.moe.gov.lk

◆ වෙළඳ ව්‍යාපාරයක ලාභ හෝ අලාභ ප්‍රකාශනයක ආකෘතිය දක්වන්න

✓ පිළිතුර

.... ව්‍යාපාරය

.... දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා

ලාභ හෝ අලාභ ප්‍රකාශනය

	(රු.)	(රු.)	(රු.)
විකුණුම්			xxx
විකුණුම් පිරිවැය			(xx)
දළ ලාභය			xx
වෙනත් ආදායම්			
ලද වට්ටම්	x		
ලද කොමිස්	x		xx
			xxx
වියදම්			
විදුලි වියදම්	x		
සේවක වේතන	X		
දුන් වට්ටම්	X		
බොල් ණය	X		
ක්ෂය	x		(xx)
ශුද්ධ ලාභය			xx

Copyright © e-thaksalawa.moe.gov.lk

◆ මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය යනු කුමක්ද?

✓ පිළිතුර

- මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය යනුව්‍යාපාරයක ගිණුම් කාලපරිච්ඡේදයක් අවසාන වන දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය නිරූපනය කිරීම සඳහා පිලියෙල කරනු ලබන ප්‍රකාශනයයි.

◆ මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයක ආකෘතිය දක්වන්න.

✓ පිළිතුර

…………………… ව්‍යාපාරය
…………………….. දිනට
මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය

වත්කම්	(රු)	(රු)
ජංගම නොවන වත්කම්		
ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි		xxx
මෝටර් රථ		xxx
යන්ත්‍ර		xxx
ජංගම වත්කම		
ඉතිරි තොගය		xxx
වෙළඳ ණයගැතියෝ		xxx
මුදල්		xxx
මුළු වත්කම්		
		xxx
හිමිකම් හා වගකීම්		
හිමිකම්		
ප්‍රාග්ධනය	xxx	
ශුද්ධ ලාභය	xxx	
ගැනිලි	(xx)	
		xxx
ජංගම නොවන වගකීම්		
බැංකු ණය	xx	
ජංගම වගකීම්	xx	
වෙළඳ ණය හිමියෝ	xx	
ගෙවිය යුතු වියදම්	xx	xxx
මුළු හිමිකම් හා වගකීම්		xxx

The National e-learning Portal for The General Education
Copyright © e-thaksalawa.moe.gov.lk

2.3.3. ලාභ හෝ අලාභ ප්‍රකාශනය පිළියෙල කිරීම.

කාන්තිගේ ව්‍යාපාරයේ 2017 ජූලි මාසය තුලදී පහත ගනුදෙනු සිදුවිය.

- 7/1 තමා ඉතිරිකරගත් රු:250000 ක මුදල යොදවා සිල්ලර වෙළඳ සැළක් ආරම්භ කිරීම.
- 7/2 ව්‍යාපාරයේ විකිණීම සඳහා රු: 50000ක් ගෙවා බඩු තොග මිලට ගත්තා.
- 7/5 පිරිවැය (ගත්මිල) රු: 15000ක බඩු තොගයක් රු:25000කට අත්පිට මුදලට වික්කා.
- 7/10 සේනානිගෙන් ණයට බඩු තොග මිලදී ගත්තා රු:30000..
- 7/12 සේවක වැටුප් ගෙව්වා රු:3000 යි.
- 7/15 ව්‍යාපාරයේ ප්‍රයෝජනය සඳහා රු:200000ක් වටිනා මෝටර් රථයක් ටයිටන් සමාගමෙන් ණයට ගත්තා.
- 7/18 කාන්තිගේ ජීවිත රක්ෂණ ඔප්පු වාරිකය සඳහා රු:5000ක් ව්‍යාපාරයෙන් ගෙව්වා.
- 7/20 ණයහිමි සේනානිට රු:15000ක් ණය පියවීමේදී ලද වට්ටම රු:1500 යි.
- 7/24 පිරිවැය රු:15000ක බඩුතොග රු:20000කට වානකට ණයට වික්කා
- 7/25 ව්‍යාපාරය පුළුල් කිරීමට රු100000ක බැංකු ණය මුදලක් මහජන බැංකුවෙන් ලබාගත්තා.
- 7/28 ණයගැති වානකගෙන් ලැබිය යුතු රු:10000ක් වෙනුවෙන් ලද මුදල රු:8000 යි දුන් වට්ටම රු2000යි.
- 7/31 යාබද කාමරය රු:500000කට විකිණීමට ඇති බැවින් කාන්ති එය මිලදී ගැනීමට අදහස් කරයි.

ඉහත තොරතුරු ඇසුරින්

◆ . ඉහත ගනුදෙනුවල බලපෑම **වත්කම්= හිමිකම්+වගකීම්** යන සමීකරණයේ වටිනාකම සහිතව දක්වන්න.

The National e-learning Portal for The General Education
Copyright © e-thaksalawa.moe.gov.lk

✓ පිළිතුර

දිනය	වත්කම් =	හිමිකම් +	වගකීම්
2017/7/1	මුදල්+250000	+250000	
2017/7/2	මුදල්-50000 බඩුතොග+50000		
2017/7/5	බඩුතොග-15000 මුදල්+25000	+10000 ලාභ	
2017/7/10	බඩුතොග + 30000		වෙළඳ ණයහිමි +30000
2017/7/12	මුදල්-3000	-3000 සේවක වැටුප්	
2017/7/15	මෝටර් රථ+ 200000		ටයිටන් සමාගම +200000
2017/7/20	මුදල්-5000	-5000 ගැනිලි	
2017/7/21	මුදල්-13500	+1500 ලද වට්ටම්	වෙළඳ ණයහිමි -15000
2017/7/24	බඩුතොග-15000 වෙළඳ ණයගැති+20000	+5000 ලාභ	
2017/7/25	මුදල්+100000		බැංකු ණය +100 000
2017/7/28	වෙළඳ ණයගැති-10000 මුදල්+8000	-2000 දුන් වට්ටම්	
2017/7/28	ගණුදෙනුවක් සිදුවී නොමැත. එබැවින් වාර්තා නොකරයි.		

The National e-learning Portal for The General Education
Copyright © e-thaksalawa.moe.gov.lk

◆ ඉහත කාන්තිගේ ව්‍යාපාරයේ 2017 ජූලි මාසයේ ගනුදෙනු ආශ්‍රයෙන් ජූලි 31න් අවසන් මාසය සඳහා ලාභ හෝ අලාභ ප්‍රකාශනය පිළියෙල කරන්න

✓ පිළිතුර

කාන්තිගේ ව්‍යාපාරය

2017/07/31 දිනෙන් අවසන් මාසය සඳහා

ලාභ හෝ අලාභ ප්‍රකාශනය (රු.)

විකුණුම්		
අත්පිට	25000	
ණයට	20000	
		45000
විකුණුම් පිරිවැය		(30000)
දළ ලාභය		15000
වෙනත් ආදායම්		
ලද වට්ටම්	1500	1500
		16500
වියදම්		
සේවක වේතන	3000	
දුන් වට්ටම්	2000	5000
ශුද්ධ ලාභය		11500

The National e-learning Portal for The General Education
Copyright © e-thaksalawa.moe.gov.lk

2.3.4. මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය පිළියෙල කිරීම

- ඉහත කාන්තිගේ ව්‍යාපාරයේ 2017 ජූලි 31 දිනයට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය පිළියෙල කරන්න

✓ පිළිතුර

කාන්තිගේ ව්‍යාපාරය
2017 /07/31 දිනට
මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය

ජංගම නොවන වත්කම්		
මෝටර්රථ		200000
ජංගම වත්කම්		
ඉතිරි තොගය	50000	
වෙළඳ ණයගැතියෝ	10000	
මුදල්	186500	246500
මුළු වත්කම්		446500
හිමිකම් හා වගකීම්		
ප්‍රාග්ධනය	250000	
ශුද්ධ ලාභය	11500	
	261500	
ගැනිලි	(5000)	256500
ජංගම නොවන වගකීම්		
ටයිටන් සමාගම	75000	
බැංකු ණය	100000	175000
ජංගම වගකීම්		
වෙළඳ ණයහිමියෝ		15000
මුළු හිමිකම් හා වගකීම්		446500

The National e-learning Portal for The General Education
Copyright © e-thaksalawa.moe.gov.lk